

MOŽE LI SE PAVELIĆA USPOREĐIVATI S TITOM I DRAŽOM

Pavelić je bio hrvatski političar, a Tito i Draža bili su jugoslavenski i protuhrvatski

Moderna Hrvatsku nastala je na Domovinskome ratu. U odnosu na NDH ne tražimo i ne trebamo išta doli slobode istraživanja, slobode misli i govora

Piše: **TOMISLAV JONJIĆ**

Velikoj većini Francuza Napoleon Bonaparte jedan je od najsajnijih likova nacionalne povijesti; prosječnom je Rusu on simbol okupacije i paleži Moskve. Otto von Bismarck arhitekt je i simbol njemačkoga ujedinjenja;

Francuze njegovo ime asocira na katastrofu kod Sedana, gubitak Alzacije i Lotaringije te poniženje zapečaćeno krunidbom Wilhelma I. njemačkim carem u Dvorani zrcala u Versaillesu. O Winstonu Churchillu jedno misle Englezi, a posve drugo Irci. Uspomenu na Lajosa Kossutha časti svaki mađarski rodoljub; Hrvati ga pamte po tome što nam je poricao i ime i postojanje (a ne slave ga, bogme, ni Slovaci niti Rumunji!). Srbima je Nikola Pašić sinonim srpske ekspanzije i političke vještine; njegovo, pak, ime kod Hrvata, Makedonaca, Albanaca ili Crnogoraca izaziva jezu i podsjeća na neslobodu i teror.

Slični bi se primjeri mogli nizati unedogled pa pristojan, prosječno inteligentan i, ne na posljednjemu mjestu – neovisan i slobodan čovjek, iz

njih lako shvaća da u politici ne vrijede matematički zakoni i fizikalni aksiomi te da se historiografske interpretacije – i kad donekle u obzir uzimaju pojedine opće vrijednosti i načela – ipak ne ravnaju apsolutnim, nadnacionalnim, univerzalnim mjerilima. Jer: u politici i povijesti takvih mjerila i nema: njih već stoljećima određuju nacionalni interesi.

Uz NDH bili Stepinac, Lukas, Ujević, premda neskloni ustašama

Trebamo li, dakle, mi Hrvati o Lajosu Kossuthu misliti ono što o njemu misle Mađari; trebamo li Pašića obasipati istim onim pohvalama kojima ga obasipa većina Srba; trebamo li i na Franju Tuđmana, na „Bljesak“ i na

Pavelić se okrenuo jedinima koji su nudili kakvu takvu hrvatsku državu, a alternativa je bila jugoslavenska ili velikosrpska. **Draža Mihailović** personificirao je politiku 'homogene Srbije' koja je imala stvoriti Veliku Srbiju iz koje bi Hrvati bili istrijebljeni. **Tito** je dokinuo hrvatsku državu, obnovio Jugoslaviju i ostvario Mihailovićev i Moljevićev plan: stotine tisuća Hrvata pobio je i otjerao, oteo Boku kotorsku, istočni Srijem i Bačku te presjekao Hrvatsku kod Neuma

„Oluju“ gledati onim očima kojima na njih gledaju Aleksandar Vučić, Vojislav Šešelj i Milorad Dodik, ili te ljude i te događaje – i sve ostale – trebamo promatrati i ocjenjivati iz hrvatske perspektive, hrvatskim, a ne mađarskim, srpskim ili jugoslavenskim mjerilima?

Odgovor na to pitanje dao je Vlado Gotovac, čovjek kojega danas, neobičnom igrom sudbine, ponajviše hvale i svojataju oni koji su ga dva puta utamničili i prognali iz javnoga života, odnosno njihovi ideološko-politički, pa i tvarni sljednici i baštinici. Gotovac je, naime, prije više od pola stoljeća kazao: „Hrvatska se mora postaviti kao mjerilo u svakom trenutku, u svakom pothvatu. Ne može se učiniti ništa vrijedno za druge, što bi istodobno bilo protiv nje. Svaka zamisao kojoj

Hrvatska smeta mora podrazumijevati nasilje!“

I ako to mjerilo primijenimo na pojave i ljude koji personificiraju političke pokrete što su bitno određivali život našega naroda uoči Drugoga svjetskog rata i u njemu, onda se ocjene i zaključci nameću sami po sebi, neumitnom, željeznom logikom: po svojim izvorištima, htijenjima, ambicijama i planovima, pa i po svojim pobjedama i po svojim porazima, Ante Pavelić je hrvatski, Josip Broz i Draža Mihailović jugoslavenski su političari. Utoliko su usporedivi, ali su utoliko i neusporedivi.

Poučen činjenicom da je tzv. zapadni demokratski svijet uporno kršio načela na koja se sâm pozivao te ostajao gluh na Radićeve, Trumbićeve i Mačekove, pa i njegove, Pavelićeve

apele Londonu, Parizu, Washingtonu ili Društvu naroda u kojima je – posve sukladno demokratskim standardima i osloncem na toliko slavljeno načelo narodnoga samoodređenja – tražen plebiscit i upozoravalo na to da velikosrpski imperijalizam i nestabilnost Jugoslavije ugrožavaju europski mir, Pavelić se okrenuo jedinima koji su htjeli reviziju poratnih mirovnih ugovora (Mađarskoj, Bugarskoj, Italiji, na koncu i Njemačkoj), pa je u povoljnom, zapravo jedinstvenome i neponovljivom trenutku, u travnju 1941. uspostavio hrvatsku državu: teritorijalno okrnjenu, vojno-politički polusuverenu i nedemokratsku; državu koja se i zbog tih svojih slabosti bez znatnijega otpora uklopila u ideološko-politički okvir što su ga diktirale Italija i Njemačka, države koje

su u tom trenutku dominirale cijelim europskim kontinentom, a u velikoj mjeri i Sredozemljem.

Pokret kojemu je Pavelić stajao na čelu, u ideološko-političkome i u stranačkom smislu trajno je imao manjinsku potporu hrvatskog naroda, ali su njegovo državno-pravno ostvarenje stalno i dosljedno podupirali i oni koji su bili otvoreni protivnici ustaštva, i koji su beziznimno osuđivali nasilja i zločine počinjene u ime te države, poput, recimo, nadbiskupa Stepinca, predsjednika Matice hrvatske Filipa Lukasa ili ravnatelja najvećega knjižarskoga poduzeća u državi, Mate Ujevića.

Nije nebitno uočiti da su u neupitno autoritarnoj, ustaškoj Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, ponajvažnije položaje u kulturnome i u gospodarskom životu zadržali ili dobili ljudi koji nisu uopće krili svoje rezerve prema stranačko-politički shvaćenom ustaštvu. No oni su usprkos tim rezervama i usprkos oštrim kritikama ustaškoga režima, branili pravo hrvatskoga naroda na slobodu i neovisnost; branili su opstanak tada jedine hrvatske države, posve svjesni kako je jedna od hrvatskih nesreća da ono što se u tim trenucima nudilo kao alternativa, nije hrvatsko, nego je velikosrpsko odnosno jugoslavensko: dakle, protuhrvatsko, odnosno ono što je – kako se izrazio nadbiskup Stepinac – Hrvate u prvoj Jugoslaviji pretvorilo u roblje.

Tita slave samo budale i oni kojima smeta svaka Hrvatska

Iako je ministrovao u istim jugoslavenskim vladama u kojima su sjedili Mačekov zamjenik i opunomoćenik Juraj Krnjević te njegovi suradnici poput Šuteja, Jukića ili Martinovića – vladama koje su nevoljko, uglavnom zbog britanskog pritiska i nakon njega – priznavale sporazum Cvetković–Maček i njime stvorenu Banovinu Hrvatsku kao polugu jačanja odnosno, u ratno doba, instrument obnove Jugoslavije, Draža Mihailović personificirao je politiku „homogene Srbije“, politiku koja je imala stvoriti Veliku Srbiju iz koje su i Hrvati, poput ostalih nesrba, imali biti istrijebljeni.

Danas se obično prešućuje da su Krnjević i mačekovska družina oko njega javno pozivali Hrvate da stanu pod Mihailovićev barjak, ali se uporno – ignorirajući mogući, pa i vjerojatni angloamerički pritisak na jugoslavenske rojaliste – gata o tome da je Hrvate od tog istrijebljenja spasio jedan drugi jugoslavenski pokret, onaj pod vodstvom Josipa Broza i Komunističke partije Jugoslavije, stranke koja je i stvarno i pravno bila tek „sekcija Komunističke internacionale“.

No taj je pokret dokinuo hrvatsku državu, obnovio Jugoslaviju i uspostavio totalitarnu boljševičku diktaturu. Budući da je ideološki i programski bio jugoslavenski i boljševički, nisu ga hrvatskim niti demokratskim mogli, a ni pokušavali učiniti ni Jakov Blažević niti Vladimir Bakarić ili Anka Berus, a nije on postao hrvatskim ni demokratskim ni onda kad su nas u Domovinskom ratu u ime Jugoslavije ubijali oni kojima su zapovijedali tzv. Hrvati poput Zvonka Jurjevića ili Franka Simatovića, ili kad nam je u Beogradu čast tobože spašavao jedan batinaš poput Gorana Babića.

Zato taj pokret, osim budala, slave samo oni – ne treba se u tom pogledu zavaravati! – kojima smeta hrvatska država, svaka i bilo kakva. U obnovljenoj Jugoslaviji Hrvatska se jest proširila na Istru i Baranju, ali je u mnogo većoj mjeri teritorijalno osakaćena: vrijedi usporediti granice iz 1918. i one iz 1945., a korisno je zapaziti da su naše narodne granice na zapadu neizmijenjene stoljećima, dok na istoku uzmičemo skoro čitavo tisućljeće! Nakon što su 1945. iz nje isječeni BiH, Boka kotorska i istočni Srijem, Hrvatska je presječena kod Neuma i poluotoka Kleka. I u demografskom je pogledu Titovu pokretu pošlo za rukom ostvariti dobar dio Mihailovićevih i Moljevićevih planova: stotine tisuća Hrvata pobijeno je i otjerano u izbjeglištvo, etnički su praktično očišćeni i rashvaćeni Boka kotorska, istočni Srijem i Bačka, a sličan proces do danas neprekidno traje i u Bosni i Hercegovini.

Agresija 1991. na Hrvatsku nastavak je Titove politike

Jer, nemojmo zaboraviti: velikosrpska agresija 1991. nije samo formalno vođena u ime Jugoslavije i pod jugoslavenskim, titoističkim simbolima; ona je politički i geostrateški izravan i logičan proizvod Jugoslavije, pa je i u tom smislu nastavak politike Josipa Broza. K tome ne valja smetnuti s uma ni to da je ta politika ponajviše zaslužna i za to što je oko Pavelićeva i ustaškoga poraza 1945., za nas i bez toga dovoljno teškoga, konfliktnog i traumatičnog, ispletan vijenac crnih legenda – poput one jasenovačke – od kojih nam zubi trnu skoro osam desetljeća.

Njihov je smisao jasan: trebalo je i Hrvatima i svijetu pokazati da je neovisna Hrvatska moguća samo kao izdaja i zločin. Zato je, uostalom, u lipnju 1990., Titov sljedbenik i jugoslavenski ministar vanjskih poslova, Budimir Lončar, uvjeravao svijet da je neovisna Hrvatska – tempirana bomba u srcu Europe!

I da smo, sačuvaj nas, Bože, u Domovinskome ratu podlegli, oni od naših sunarodnjaka koji bi preživjeli to novo „oslobođenje“, nosili bi nove križeve, slične onomu jasenovačkom: zbog tobožnjega klanja Miroslava Mlinara, zbog fantazmagoričnog pokolja „srpske nejači“ u Vukovaru, zbog izmišljenih desetaka ili stotina tisuća navodno „nasilno pokatoličenih“... I tko zna čemu bi se još domislili naši „osloboditelji“, uz asistenciju mnogih naših „antifašista“, koji bi zacijelo tvrdili kako su u proljeće 1990. bili, eto, puškama prisiljavani peći volove u čast izborne pobjede Franje Tuđmana, predsjednika stranke opasnih namjera i ideologa genocida nad Srbima.

Zato, hvala Ti, veliki Bože, što si nas poštudio kao narod i što si poštudio kraljeznice onih naših sunarodnjaka koji bi, kao i uvijek, bili spremni staviti se u službu neprijatelja vlastitog naroda! Oni drugi poodavno znaju da nam nove ideološke podjele i razdori ne trebaju, i da – gradeći modernu Hrvatsku na Domovinskome ratu – u odnosu na Nezavisnu Državu Hrvatsku ne tražimo niti trebamo išta doli slobode istraživanja, slobode misli i govora.

